

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Steinkjer kommune
Dato rapport:	13.05.2026
Dato for kontrollmøte:	16.04.2026
Kontrollleder:	Kjersti Alne Solberg
Gjennomført av:	Kjartan Overdal Trond Rian Odd Lutnæs Sakshaug Jannicke Larsen Kjersti Alne Solberg
Til stede fra kommunen:	Maren Herigstad Truls Løfblad Ole Edvard Silderen Åsa Sakshaug Okkenhaug Ingunn Ramdal Geir Olav Jensen
Kontrollerte ordninger:	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket Nærings og miljøtilskudd i Skogbruket (NMSK) og skogfond

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 14.04.2026 og Steinkjer kommune sin tilbakemelding datert 04.05.2026. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Steinkjer kommune ble det konstatert 13 avvik og 4 merknader.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under viser hvor mye midler Steinkjer kommune forvaltet på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten i 2025:

Tilskuddsordning		Beløp (kr)	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	302.768.402	501
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	3.691.387	61
Skogfond *)	Utbetalt	7.162.087	248
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-Skogkultur	Utbetalt	1.645.727	232
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-veg	Utbetalt	1.432.000	5
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-drift	Utbetalt	0	0
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	4.102.717	20
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	19.496.234	345
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	5.462.569	73
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	497.500	12
SUM		346.258.623	1.497

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er gitt til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Statsforvalteren skal føre kontroll med om kommunenes tilskuddsforvaltning er i samsvar med kravene i Reglement for økonomistyring § 15. Dette innebærer at vi skal kontrollere om kommunen i sin tilskuddsforvaltning på landbruksområdet har etablert systemer for god styring og kontroll, som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i samsvar med gjeldende lover og regler.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettssikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 04.02.2026 og kontrollen ble gjennomført 16.04.2026.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Kommunene fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenvurderingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Kommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 14.04.2026.

Den 16.04.2026 ble det gjennomført et møte med kommunen på rådhuset der involverte i kontrollen i kommunen og hos Statsforvalteren deltok. Det ble i møtet gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunen hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått.

Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 04.05.2025.

Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen, som følger på de neste sidene, gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:	
Generelt	
Merknad 1	Behov for å videreutvikle system for internkontroll Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet og egenart. Arbeid med internkontroll skal være et løpende arbeid. I arbeid med internkontroll vil det normalt inngå ROS-analyser, rutinebeskrivelser, rutiner for implementering, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering. Kontrollen har avdekket at Steinkjer kommune fremdeles har behov for å videreutvikle sitt system for internkontroll. Det foreligger rutiner på de kontrollerte ordningene. Det er mye bra faglig innhold i disse, men det bør i enda større grad beskrives hvordan saksbehandlingen skal gjennomføres lokalt hos kommunen.

	En del tema kan også med fordel utdypes mer enn hva som er gjort i dag. Funn i kontrollen viser at rutineene ikke er implementert i stor nok grad i den daglige driften. Kommunen bruker ROS-analyser som verktøy i noen grad i dag. Det ligger muligheter for videreutvikling, ved å bruke ROS-analyser mer aktivt. Dette var tema på kontrolldagen. I det videre arbeidet bør det fokuseres på å få et helhetlig system for internkontroll. Herunder å skape en kultur for å melde avvik og økt bruk av avvikssystemet, ta i bruk ROS-analyser som verktøy i større grad og å videreutvikle rutineene for oppfølging og rapportering knyttet til saksbehandling og internkontroll. Det er viktig at ledelsen i kommunen er en pådriver i arbeidet med å få et helhetlig system for internkontroll.
Tilskuddsordning: Nærings og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK) og skogfond	
Avvik 1	<u>Manglende gjennomføring av vedlikeholdskontroller av veger som har fått tilskudd</u> Kommunen utfører ikke vegvedlikeholdskontroller av skogsveger som har fått tilskudd. Av retningslinjene som kommunen er tilsluttet, framgår det at kommunen skal gjennomføre slik kontroll. Kommunen opplyser at dette ennå ikke er implementert.
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, § 5: «<i>Det er et krav at vegen blir vedlikeholdt til den standard som den opprinnelig ble bygd.</i>» Retningslinjer for tilskudd til skogbrukstiltak i Midt-Trøndelag- og driftstiltak i skogbruket, kap 4 § 12: «<i>Kommunen vil foreta 5 årskontroll av vegvedlikehold på samtlige veger klasse 3 og 4.</i>»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	En vedlikeholdskontroll bør gjennomføres ved at skogeier og vegforening inviteres, og kjenner bakgrunnen for kontrollen. Resultatet av kontrollen bør dokumenteres skriftlig, med kopi til skogeier og vegforening. Dette bør innlemmes i en rutine. Det anbefales slik kontroll etter at det er gått 5 år siden ferdiggodkjenning av veianlegget. En rutine for utsjekk av eventuell 5 år gamle veger i ØKS bør gjøres i starten på året.
Avvik 2	<u>Feilføring av merverdiavgift</u> I et stort antall saker er mva feilført, enten tillagt hovedkostnad eller ikke ført inn i det hele tatt (egen tiltakskode) ved utbetaling av skogfond og/eller tilskudd.
Avvik fra	Forskrift om skogfond § 11: «<i>Det er ikkje skattefordel ved bruk av skogfondsmidlar til å dekkje meirverdiavgift</i>» Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.3.8.2:

	«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling.»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er en egen tiltakskode for mva i saksbehandlingssystemet ØKS som skal benyttes slik at mva blir korrekt ført. Det ser ikke ut til at kommunen bruker denne tiltakskoden systematisk pr. i dag. Konsekvensen blir utilsiktet tilskuddseffekt når mva legges inn i hovedtiltaket. Når den ikke registreres i det hele tatt så mister skogeier retten til å ta det ut som udekket investering.
Avvik 3	<u>Mangelfull saksbehandling av tilskudd/skogfond til grøfting i skogsmark</u> I flere av tilskuddsøknadene framgår det opplysninger som tilsier at det kan stilles spørsmål med om hovedformålet er i tråd med tilskuddets intensjon - utvikling av kvalitetsskog. Spørsmål etter drift og reparasjon av veggrøfter er f.eks primært driftskostnader og ikke tilskuddsberettiget. Fakturaen i en sak er teksten «reparasjon etter hogstskader/kjøreskader» og ligger i et selvdrenerende terreng uten spor av gamle grøfter. Det samme gjelder grøfting langs ferdselsveg der det oppgis i søknaden at det gjennomføres for at denne skal være framkommelig etter hogst. I en annen søknad oppgis det at gravingen gjøres for å stoppe avrenning til permanent velteplass. I tillegg ser noe grøfting også ut til være utført langs traktorveg før velteplass. Kartet som medfølger saken gir god innsikt i disse forholdene. Felles for disse sakene er at det foreligger forhold som er egnet til å stille spørsmål med om dette er i samsvar med regelverket. Kommunen gjør ingen vurderinger av dette i saksbehandlingen, og det er ikke dokumentert feltkontroll av disse søknadene. Statsforvalteren mener at alle disse søknadene burde vært undersøkt nærmere, primært ved feltkontroll, før en tok stilling til et eventuelt tilskudd. En annen søknad er godkjent med kostnad på ca 98 kr/m til tross for at kommunens retningslinjer sier maks 50 kr/m. Skyldes dels høy prising av egne utførte maskintimer med 1500 kr/t uten at kommunen har reagert. Profesjonelle maskin-entreprenører i området opererer med priser i skalaen 950 kr til 1200 kr for tilsvarende arbeid.
Avvik fra	NMSK retningslinjer i Steinkjer kommune: «Tilskudd til grøfterensk, bekkerensk og suppleringsgrøfting skal forhånds godkjennes av kommunen. Dette er for å sikre at tiltaket blir utført på en faglig og god måte og at det utføres i henhold til forskrift om bærekraftig skogbruk.»

	Forskrift om tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket § 4: <i>«For å stimulere til utvikling av kvalitetsskog kan det gis tilskudd til ungskogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak».</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	I flere av sakene framgår det nok opplysninger i søknaden til at kommunen har kunnet reagere - dels i forkant, og det kan stilles spørsmålstegn ved kommunens praktisering av regelverket. Der det er faglige risikomoment i slike saker så bør de vurderes prioritert i kontrollplanen. Ingen slike kontroller er utført i kontrollårene. Kommunen har stort sett innarbeidet forhåndsgodkjenning, men poenget med slik godkjenning må være at det gjøres gode nok faglige vurderinger ved slik godkjenning. Det kan være fornuftig at man i en e-post som godkjenner har noe standardtekst knyttet til vilkårene for tilskuddet.
Avvik 4	Dobbelt utbetaling til samme tiltak I 2 saker har søker fått utbetalt skogfond/rentemidler flere ganger på samme tiltak. Samlet gir dette en feilutbetaling på nesten 60 000 kr.
Avvik fra	Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.3.8.2: <i>«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling.»</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Kommunen må ha rutiner for å sikre seg at samme beløp ikke utbetales flere ganger. Den enkleste løsning i dagens system innebærer at saksbehandler sjekker skogfondskontoen for like beløp før saken sendes til godkjenning.
Avvik 5	Manglende tilskuddskontroller Kommunen har iht. saksbehandlingssystemet ØKS ikke kontrollert tilstrekkelig antall av saker for skogkultur/skogfond i 2025. I 2025 ble det kontrollert 15 saker, hvorav to av disse var på egen eiendom og derfor ikke kan telles med. Dette gir en kontrollprosent på 4,3 %. Minimum antall kontroller er 5 %. Det er 12 søknader om driftstilskudd i kontrollårene som kommunen kunne ha kontrollert. Regionale retningslinjer oppgir at det skal kontrolleres 10 %, ingen er kontrollert.
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 12: <i>«Kommunen skal i nødvendig utstrekning kontrollere at tiltakene er gjennomført i tråd med forutsetningene.»</i> Retningslinjer for risikobasert kontroll av tilskudd til skogkultur og utbetalinger fra skogfond, Landbruksdirektoratet. Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.3.8.2: <i>«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og</i>

	<i>tildeling. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte»</i> Retningslinjer for tilskudd til skogbrukstiltak i Midt-Trøndelag 2025-2026 Kapittel 4: «<i>Kommunen skal i nødvendig utstrekning (minimum 10 %) kontrollere at tiltakene er gjennomført i tråd med forutsetningene</i>» (Driftstilskudd). «<i>Kommunene vil foreta 5 årskontroll av vegvedlikehold på samtlige veger klasse 3 og 5.</i>»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Selv om kommunen har bedret kontrollarbeidet siden siste forvaltningskontroll i 2022 der ingen kontroller ble utført, er kontrollomfanget fortsatt under minste lovlige. Kommunen opplyser under dialog at flere tiltak er befart i felt uten at det er ført dokumentasjon for dette. Bedre rutiner og systematisering av befaringskontroller vil hjelpe med å øke andelen av kontroller. Alle kontroller må dokumenteres. Kommunen må utarbeide rutiner som gjør at det kontrolleres tilstrekkelig med antall tiltak. Statsforvalteren anbefaler minimum 10% kontroller av både driftstilskudd og skogkultur. Det er en kjent problemstilling at mange saker sent på året ikke lar seg kontrollere. For saker som bør kontrolleres, anbefaler Statsforvalteren at kommunen venter med å behandle slike saker til neste år når kontroll igjen er mulig.
Avvik 6	<u>Utbetaling av skogfond og tilskudd til innkjøp av teknisk utstyr</u> Det er i en sak utbetalt skogfond og gitt tilskudd til innkjøp av plantespett og bæreveske.
Avvik fra	Forskrift om skogfond o.a. Forskriftens §11 lister opp tiltak som skogfond kan brukes til. Teknisk utstyr som plantespett og bærevesker er ikke omfattet av §11, og det kan følgelig ikke utbetales skogfond til å dekke slike innkjøp. Landbruksdirektoratet skriver om teknisk utstyr i sin veiledning: «<i>Plantebor, ryddesag, motorsag og liknande Midlar frå fondet kan ikkje brukast til</i> • <i>kjøp av teknisk utstyr</i> • <i>Når utstyret blir brukt til føremål som kan dekkjast med skogfond, eksempelvis ungsogpleie, kan kommunen likevel godkjenne eit visst påslag for utstyrskostnader i timepris eller kostnad per dekar.»</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det kan ikke utbetales skogfond for å dekke kostnader til innkjøp av teknisk utstyr.
Avvik 7	<u>Manglende oppfølging av skogeiers foryngelsesplikt</u> Oversikt i ØKS viser et stort antall foryngelseskontroller som ikke er avsluttet, noen så langt tilbake som 2013.
Avvik fra	Forskrift om bærekraftig skogbruk §15, tilsyn og opprettende tiltak: «<i>Kommunen skal ved stikkprøver kontrollere om nødvendige foryngingstiltak er gjennomførte og om forynginga er tilfredsstillende</i>

	<i>etablert, jf. § 7 og § 8. Statsforvaltaren kan gi utfyllande retningslinjer for slik kontroll».</i> Landbruksdirektoratet sender årlig ut oversikt over skogeiere som er trukket ut til foryngelseskontroll. Statsforvalteren fastsetter frister for gjennomføring i årlig brev. I fjorårets brev datert 7. april, fremgår det at samtlige felter fra før 2025 skal være avsluttet, alternativt skal øvrig lovmessig oppfølging være påstartet.
Frist for å lukke avviket	31. desember 2026
Kommentar	Statsforvalteren har fastsatt frister i brev til kommunene. Det er viktig at kommunen prioriterer dette arbeidet. Statsforvalteren ønsker en liste oversendt med skogeiere der foryngelsesplikten ikke er oppfylt. Det vises til før nevnte brev.
Avvik 8	Skogfond og tilskudd utbetalt til ungskogpleie i eldre skog For to kontoer er det i 2024 godkjent utbetaling av skogfond og tilskudd i forbindelse med ungskogpleie utført av skogeier. Flyfoto i begge sakene viser at store deler av arealet er eldre skog. For den ene viser skogbruksplan at deler av arealet er hogstklasse 3, for den andre viser skogbruksplan at deler av arealet er hogstklasse 4. Vi finner imidlertid ingen kommentarer om at slike forhold er vurdert i saksbehandlingen i ØKS. Kommunen har ikke utført feltkontroll av søknadene, noe som kunne ha avdekket hva som er korrekt.
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. <i>§4, Tilskudd til skogkultur: «For å stimulere til utvikling av kvalitetsskog kan det gis tilskudd til ungskogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak. Dette omfatter også tilskudd til skjøtsel av skog i kantsoner og i sammenheng med kulturminner. Det skal ikke gis tilskudd til bruk av kjemiske midler, kjøp av utstyr eller til tiltak som ved uttak av virke gir overskudd.»</i> <i>§12, Opplysningsplikt og kontroll: «Når det gis tilsagn om tilskudd må det tas forbehold om at kommunen, Statsforvalteren eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er skjedd i tråd med forutsetningene. Kommunen skal i nødvendig utstrekning kontrollere at tiltakene er gjennomført i tråd med forutsetningene.»</i> Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.3.8.2: <i>«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling.</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Skogbruksplanen trenger ikke alltid oppgi korrekt hogstklasse, og det kan være andre feilkilder som gjør utbetalingen berettiget. Sjekk av flyfoto og skogbruksplan sannsynliggjør likevel at deler av feltene ikke kvalifiserer til utbetaling av skogfond eller tilskudd til ungskogpleie. Feltkontroll ville ha gitt kommunen en nøyaktig oversikt over hvor mye

	areal som kunne kategoriseres som ungskogpleie. I kommunens kontrollplan oppgis det at kommunen <i>skal</i> gjennomføre kontroll av avstandsregulering i bestand som er i hogstklasse 3.
Merknad 2	<u>For lavt trekk av midler til skogfond</u> Kommunen skal kontrollere lister for virkesinnmålinger. For to skogfondskonti er det trukket mindre skogfond enn minimumsgrensa (4 %).
Merknad 3	<u>Varierende godtgjørelse for skogeiers eget arbeid</u> Kommunen bør innarbeide satser for skogeiers eget arbeid i retningslinjer for skogkultur. Satser for planting bør være basert på fast stykkpris. Satser for ungskogpleie bør være basert på timelønn og maks dekarpris.
Merknad 4	<u>Manglende oppfølging av foryngelse under lovlig minsteantall</u> Det er 3 saker i kontrollårene. I sakene er areal oppgitt feil i søknaden, hvilket medfører at plantetettheten fremstår som under minste lovlige. I realiteten er antakeligvis plantetettheten over minste lovlige, men vurderinger rundt dette, eller retting før utbetaling, er ikke foretatt av kommunen. Behandling av saker uten å foreta retting av feil medfører feil utregning av tilskudd i sakssystemet. Kommunen mangler en dokumentert praksis for å avklare slike saker, og dette er et punkt som med fordel kan integreres i kommunens rutiner på skogområdet. Retningslinjer for skogkultur bør også inneholde beskrivelse av påkrevd plantetetthet slik at skogeiere som planter selv vet hvor mange planter som må utplantes.
Tilskuddsordning: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	
Avvik 9	<u>Manglende vurdering av vanlig jordbruksproduksjon</u> Det er i flere søknader godkjent dyretilskudd der det ikke registrert avdrått eller avdrått er lav.
Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, § 2 Grunnvilkår: <i>«Tilskudd etter forskriften kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen. Foretak som bare søker tilskudd for bifolk er unntatt fra kravet om at produksjonen må drives på én eller flere landbrukseiendommer.»</i> Rundskriv 2025-23 Kommentarer til regelverk, § 2 Grunnvilkår. Rundskriv 2025-24 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling.
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2026
Kommentar	Det er et grunnleggende vilkår for å kunne motta tilskudd etter forskriften, at søker driver «vanlig jordbruksproduksjon». Vilkåret skal

	vurderes for hele søknadsåret under ett, og i lys av hva som er normalt for den enkelte produksjonen.
Avvik 10	Manglende oppfølging av stoppmeldinger Flere foretak har fått tilskudd til flere kyr av bevaringsverdig rase, enn det som er registret i ku-registeret ved Norsk genressurssenter.
Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 3 Tilskudd til husdyrhold: <i>«Det kan gis tilskudd for husdyr eller bifolk som foretaket disponerer på det tidspunkt eller i den perioden som fremgår av jordbruksavtalen.»</i> Rundskriv 2025-23 Kommentarer til regelverk § 3 Tilskudd til husdyrhold: <i>«Etter bestemmelsen § 3 fjerde ledd bokstav a gis det tilskudd for storferaser som er definert i jordbruksavtalen som bevaringsverdige. Det gis tilskudd for melkeku eller ammeku som har kalvet i løpet av de siste 18 måneder og inntil 2 okser av samme rase per foretak som er 12 måneder eller eldre på telledato. Det er individer som på telledato er registrert i Kuregisteret ved Norsk Genressurssenter som kan gi grunnlag for et slikt tilskudd».</i> Rundskriv 2025-24 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 3 Saksbehandlings-systemet og maskinelle kontroller og kap. 6 Saksbehandling. Brukerveiledning eStil PT kap 2.2.1 og 2.2.3.
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2026
Kommentar	Kommunen kan ikke godkjenne flere bevaringsverdige storfe, enn hva som er registrert i Ku-registeret ved Norsk genressurssenter med mindre det legges ved fullverdig dokumentasjon ved søknaden. Det var ikke vedlagt fullverdig dokumentasjon i de aktuelle sakene.
Avvik 11	Endring til søkers gunst I flere søknader har kommunen endret opplysninger som har ført til at foretakene har fått utbetalt mer tilskudd enn omsøkt.
Avvik fra	RS 2025-24 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling. Punkt 6.7.1: <i>«Hvis søker har gitt en feilopplysning som gir en lavere utbetaling enn de faktiske forhold gir grunn for, er hovedregelen at saksbehandler ikke skal endre slik at godkjente opplysninger blir høyere enn det som er omsøkt. [...]</i>
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2026
Kommentar	
Avvik 12	Mangler ved kommunens avkortingspraksis I flere søknader er det avdekket manglende vurdering fra kommunens side, om avkorting ved feilopplysning i søknaden. Kommunen har i flere søknader valgt å ikke avkorte søknaden for feilopplysning med begrunnelse «åpenbar feilføring». I forbindelse med denne kontrollen er det påvist flere saker overfor kommunen, hvor flere av disse sakene ikke er å anse som åpenbare feilføringer. I disse sakene skulle det ha vært avkortet i innvilget tilskudd.

Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse RS 2025-23 Kommentarer til regelverk, § 12 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse: «[...] Der forvaltningen oppdager at et foretak har gitt feilopplysninger i søknaden, skal saksbehandler alltid vurdere avkorting etter § 12.» «[...] Hvis inngangsvilkårene redegjort for over er oppfylt i den enkelte sak, «kan» tilskuddet avkortes. Selv om bestemmelsen er utformet som en kan-bestemmelse, er det klare utgangspunktet at det skal avkortes hvis søker minst har vært uaktsom ved inngivelse av feilopplysninger, og dette har gitt eller kunne ha gitt en merutbetaling. Forvaltningen må likevel foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak, av om det bør reageres med avkorting i foretakets tilskudd eller ikke.»
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2026
Kommentar	Der det er gitt en feilopplysning i søknaden, skal det gjøres en vurdering av avkorting etter rundskrivets føringer. Selv om avkortingsbestemmelsen er utformet som en «kan-bestemmelse», er det klare utgangspunktet at det skal avkortes hvis søker minst har vært uaktsom ved inngivelse av feilopplysninger, og dette har gitt eller kunne ha gitt en merutbetaling. Det skal mye til for at en feil er «åpenbar».
Avvik 13	<u>Mangler ved kontrollarbeidet; for få gjennomførte kontroller, utplukk av foretak ikke i tråd med kontrollplan og mangler ved varsel om kontroll kontroller</u> Det er gjennomført 46 kontroller av 501 innkomne søknader. Det er 5 kontroller for lite i forhold til kravet om kontroll av 10 % av søknadene. I kontrollplanen er det satt opp en fordeling på ulike risikonivåer, høy (rød), grønn (viktig), og mindre viktig (blå). Fordelinga av gjennomførte kontroller er ikke i tråd med planen. Resultatet er at det er kontrollert mer på blå kategori enn det ble planlagt for, og dermed mindre på andre områder enn planlagt. Varselet om kontroll mangler informasjon om søkers rettigheter og konsekvensene ved manglende samarbeid.
Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 10 Opplysningsplikt og kontroll: «Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen. [...]» RS 2025-24 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 5 Kontrollplan og kap. 6 Saksbehandling.
Frist for å lukke avviket	Søknadsomgangen 2026
Kommentar	Kommunen skal kontrollere minimum 10 % av søknadene. Kontrollplanen skal baseres på en vurdering av risiko for feil ved søknadsopplysningene. Feil kan oppstå som følge av problemer med tolkning av tilskuddsvilkår, eller som følge av uregelmessigheter.

	Kommunen må identifisere mulige risikoindikatorer i egen kommunen. Kommunene må ta hensyn til de maskinelle kontrollene, og identifisere gjenværende risiko. Kommunen bør vurdere innholdet i rapportene i utarbeidelsen av kontrollplanen og ved utplukk av søknader til kontroll. Det vil være hensiktsmessig å se på rapporter både fra inneværende søknadsår og fra tidligere søknadsår. Det kan være nyttig å filtrere og sortere kolonnene i rapportene for å finne søknader hvor det er høy risiko for at det kan være oppgitt feil søknadsopplysninger. Varslet skal inneholde: • hjemmel for kontroll - forskriftens § 10 • formålet med kontrollen; å sikre rett utbetaling av tilskudd • hva som skal kontrolleres • eventuell dokumentasjon søkeren skal legge frem under kontrollen • tidspunkt for kontrollen • søkers plikter, slik som samarbeid ved å utlevere nødvendig dokumentasjon og gi nødvendig tilgang til driftsbygninger o.l. for gjennomføring av kontroll • at innehaver, daglig leder eller en person som forplikter søkeren bør være til stede under kontroll • søkers rettigheter, herunder ◦ retten til å klage på beslutningen om at det skal foretas kontroll, jf. forvaltningsloven § 15 fjerde ledd, og at klagen må fremsettes straks ◦ retten til å ha et vitne til stede under kontrollen • konsekvenser ved manglende samarbeid ◦ at vedtak og utbetaling av tilskudd kan bli utsatt og/eller • at tilskuddet kan avkortes eller avslås dersom søker motsetter seg kontroll
--	--

7 Avsluttende kommentarer

Steinkjer kommune er den største skogbrukskommunen i Trøndelag, og er også den kommunen i fylket med flest søkere på produksjonstilskudd- og avløsertilskudd i jordbruket. Dette medfører at kommunen skal håndtere mange søknader om tilskudd på begge fagområdene. Kompleksiteten i sakene er også stor.

Etter forrige forvaltningskontroll i Steinkjer kommune i 2022, ble Landbruksdirektoratet orientert om gjentagende avvik på skog. Bakgrunnen for dette var at kontrollen i 2022, viste at situasjonen på enkelte områder på skog var verre enn den var i forvaltningskontroller i 2013 og 2018. Et av funnene i 2022 var at det ikke var gjennomført noen lovpålagte kontroller på skog i 2020 og 2021. I kontrollene i 2013 og 2018 ble det avdekket at det var gjennomført noen kontroller, men for få. At det ikke ble gjennomført lovpålagte kontroller i Trøndelags største skogbrukskommune, så vi alvorlig på, og resultatet ble av den grunn varslet til Landbruksdirektoratet. Kontrollen i 2026 viser en forbedring i forvaltningen på skog, men også denne gang er det gjort funn på for få kontroller. I dialog med kommunen på kontrolldagen, ble vi enige om at det i etterkant av kontrolldagen utarbeides en oppfølgingsplan som skal bidra til å sikre at avvikene på skog blir lukket. Statsforvalteren vil kontakte kommunen for å avtale det videre arbeidet med oppfølgingsplanen.

Statsforvalteren anbefaler kommunen å fortsette arbeidet med å videreutvikle sitt system for internkontroll, både for å få fulgt opp de avvik som ble avdekket under forvaltningskontrollen, og for å sikre en kvalitetsmessig god forvaltning på landbruksområdet fremover.